

Benchmark Rioleringszorg in 2010 landsdekkend

De landelijke vergelijking 'Riolering in Beeld', onderdeel van de benchmark rioleringszorg, gaat een totaaloverzicht geven van de toestand van de riolering en de prestaties van de gemeentelijke rioleringszorg. Dat is tegelijk een voortzetting van de verbeteringen die de benchmark rioleringszorg al jaren bij gemeenten bevordert.

De maatschappij vraagt in toenemende mate dat overheden en maatschappelijke organisaties op systematische wijze publiekelijk verantwoording afleggen voor hun beleid en functioneren. De landelijke benchmark 2010 biedt de gemeenten een instrument om hun rioleringszorg in beeld te brengen en verder te verbeteren.

De benchmark op het gebied van rioleringszorg functioneert sinds 2001. In totaal 188 gemeenten (met in totaal 11,9 miljoen inwoners oftewel 72 procent van de Nederlandse bevolking) hebben de bedrijfsvergelijking één of meerdere malen benut om de inspanningen van hun rioleringszorg in beeld te brengen, onderling te vergelijken en op basis van kennis- en ervaringsuitwisseling te verbeteren. In clusters van 20 tot 40 gemeenten werd gezamenlijk een leerproces doorlopen, met onder meer drie intensieve bijeenkomsten en een maatwerkrapport per deelnemer. Bovendien verschenen enkele landelijke en provinciale rapporten met geaggregeerde uitkomsten van inliggende gemeentelijke deelnemers.

In 2005 voerde Stichting RIONED daarnaast voor het eerst een nationale prestatiemeting van de gemeentelijke rioleringszorg uit, waarvan de uitkomsten werden gepresenteerd in de Rioleringsatlas van Nederland. Op basis van een respons van 76 procent van de gemeenten met 84 procent van het totaal aantal inwoners ontstond een kwantitatief overzicht van onder meer de onderdelen van het rioolstelsel (kilometers, soorten, aantallen), de technische staat ervan, de organisatie en technische invulling van het beheer, planvormen, milieu-inspanningen én financiële aspecten, zoals (de ontwik-

keling van) kosten en lasten. Een deel van de gegevens is toen ook per gemeente gepubliceerd.

Het Bestuursakkoord Waterketen (2007) beschouwt benchmarking als hét instrument om door onderlinge vergelijking transparantie en doelmatigheid te bevorderen. Een belangrijke wens van de betrokken overheden was dat de benchmark rioleringszorg in 2010 een representatief, dus landsdekkend, beeld zou gaan geven van de prestaties, ontwikkelingen, kosten en lasten op het gebied van de gemeentelijke watertaken. Stichting RIONED heeft samen met de VNG en het ministerie van VROM de verdere ontwikkeling van de benchmark op zich genomen.

Taakuitbreidingen in beeld brengen

Het afgelopen decennium diende de rioleringszorg een aantal grote prestaties te leveren, zoals de basisinspanning, gevolgd door het waterkwaliteitsspoor, het saneren van alle ongezuiverde lozingen in het buitengebied, het inventariseren en nemen van KWR-maatregelen, het voorbereiden op de effecten van klimaatverandering, zoals extremere neerslag, én de gemeentelijke zorgplichten voor hemel- en grondwater. De Wet gemeentelijke watertaken (2007) schrijft voor dat alle gemeenten uiterlijk in 2012 hun (nieuwe) taken, verantwoordelijkheden en plannen vastleggen in hun gemeentelijk rioleringsplan. De landsdekkende prestatiemeting van de benchmark 2010 komt dus op een mooi moment om de consequenties van de drie zorgplichten en de prestaties (inclusief financiële) van gemeenten in beeld te brengen.

De benchmark rioleringszorg 2010 zal de volgende producten opleveren:

- zowel centraal als aan de individuele gemeenten een uitgebreide databank met kenmerken en functioneren van hun rioolstelsels, contextuele gegevens, financiële parameters en prestatie-indicatoren;
- na grondige controle en analyse van de databank de samenstelling van een landelijk koepelrapport Riolering in Beeld, dat eind 2010 zal verschijnen;
- voor iedere deelnemende gemeente een eigen samenvatting met de belangrijkste conclusies op landelijk niveau en de opvallendste resultaten van de eigen gemeente;
- het internetadres www.benchmarkrioleringszorg.nl, dat vanaf de RIONED-dag (op 4 februari a.s.) achtergrondinformatie verstrekt over de benchmark en de methodiek, met contactmogelijkheden met de technische en inhoudelijke helpdesk.

Om het leren en verbeteren van de rioleringszorg verder te stimuleren, zal Stichting RIONED leermodules en verdiepingsgroepen bieden die gemeenten de mogelijkheid geven om naar eigen behoefte, op basis van en aansluitend op de uitkomsten van Riolering in Beeld. Gemeenten kunnen zo gezamenlijk en gericht (technisch-)inhoudelijke vragen en problemen aanpakken.

Globale planning

Medio maart ontvangen alle gemeenten een uitnodigingsbrief met de benodigde inloggegevens om de online vragenlijst van 'Riolering in Beeld' in te vullen. Het projectteam van Stichting RIONED controleert daarna de geretourneerde antwoorden en neemt in mei of juni contact op met de gemeenten om openstaande vragen en onduidelijkheden op te lossen. Daarna wordt de databank geanalyseerd op trends en ontwikkelingen en zullen de rapportages worden geschreven en geproduceerd. In november publiceert Stichting RIONED het koepelrapport en verspreidt dan ook de individuele samenvattingen onder de deelnemende gemeenten. Naar verwachting in 2013 zal de landelijke vergelijking 'Riolering in Beeld' herhaald worden, net als de bedrijfsvergelijkingen bij de drinkwaterbedrijven en de waterschappen, waarbij gebruik wordt gemaakt van de ervaringen van de editie 2010 en de leermodules. In de tussentijd kunnen gemeenten de benchmarksystematiek benutten voor bijvoorbeeld voortgangsrapportage aan hun raad.

Eric Oosterom (Stichting RIONED)

Meer informatie: www.rioleringinbeeld.nl, via de gemeentembassadeurs water en op www.riool.net van Stichting RIONED.

Foto: BvBeeld/Stichting RIONED.

